

דפי עיון

"ליהודים היתה אורה" אמר רבי יהודה:
אורה - זו תורה.

וכך הוא אומר:

"כי נר מצוה ותורה אור" [מגילה ט"ז]

לזכרה של: אורה מושקוביץ ע"ה
משואות-יצחק

במפרשים

יו"ל ע"י מ. מושקוביץ * משואות-יצחק 79858 ד.ג.שדה-גת * טל': 08-8616173 * פקס: 08-8616174

שנת תשס"ט

פרשת אחרי מות

א. הכתב והקבלה.

פרק טז פסוק ג': (ג) בזאת יבא אהרן פירש"י ואף זו לא בכל עת כ"א ציה"כ כמו שפורש צסוף הפרשה צחדש השניעי צעשור לחדש, אמנם צמדקש רצה פכ"א (והוצא צילקוט, וע"ש צזית רענן) איתא, אר"י צ"ס צכל שעה שהיא רולה לכנס יכנס רק שיכנס צסדר הזה, וכ"א צרצה ס"פ חלום, אהרן היה נכנס צכל שעה לצית קדשי הקדשים, ע"ש והא דכתי' צחלום וכפר אהרן אחת צשנה ר"ל אחת צשנה וצחוייז לכפר, ולזה שינתה התורה כאן וצחנה חלום כל סדר העבודה, וצסוף אמרה צחדש השניעי וגו'; ולרש"י הו"ל להחיל צחדש השניעי, כמו שנהגה צכל הפרשיות, שצחנה חלום צאזיה יום ואח"כ מה שיקריצו, כמו צאמור וצפנתם, אמנם לדברי המדרש שאהרן היה לו רשות לכנס צאזיה יום וציות השנה אל צית קדשי הקדשים עם סדר העבודה האמורה צפרשה, שפיר לא החילה התורה הפרשה צחדש השניעי וגו', דלאהרן צאמרה כל הפרשה, ולכן נכפל כמה פעמים צכל הפרשה עם אהרן, והוא יכול לכנס צכל יום ויום. אמנם ופסוק כ"ט ואילך וצחיל ענין חדש, להודיע הנהגת כל כה"ג ציה"כ, לכן אמרה התורה עם וכפר הכהן אשר ימשח אותו והיתה זאת לכס וגו', ר"ל כל סדר העבודה הנאמר למעלה לאהרן על כל ימות השנה, יהיה לדורות לכל כה"ג ציה"כ לדג. והנה עפ"י הדברים האלה, מקרא וצא אהרן אל אהל מועד (לקמן פי כ"ג) על מקומו הראוי הוא צא, דאף שאמרו רבותינו שאין זה מקומו של מקרא (ערש"י ורמב"ן) ר"ל לכל כה"ג ציה"כ לא היתה סדר עצודתו עד"ז, כיון דגמירי שלכ"ך הכה"ג ה' טבילות וי' קדושין, ואם כסדר הכתוב לא וצשמת אלא ג', אמנם המקרא צעלמו הנכתב צנהגה אהרן צכל ימות השנה צכניסתו לפנים, מקומו הראוי עם דוקא לא צמקום אחרי, דצשאר ימות השנה צאמת לא היה אלא ג', וצציהא זו גמר אהרן סדר עצודתו הפנימית צכל ימות השנה, דכל זה שנאמר אחר מקרא זה הן העבודות שצצגדי זהב שאינו נוהג אלא ציוה"כ. והנה צד"ז הא' דאמרי' (ציונא כ"ג) אין לי אלא ציה"כ, צשאר ימות השנה וצנין, ת"ל וקסה עין הקטורת, שצחקשה צומ"ל (צפ"א וצכלי וצקדש) הא צשאר ימות השנה אין מלום צמעלה עשן רק ציה"כ, יעו"ש. ולפי המצואר, כוונת התלמוד צשאר ימות השנה היינו צכניסת אהרן צכל ימות השנה חוץ מיה"כ. את הדברים האלה ראיתי צס' ח"א צסס הגר"א, והוא ענין נפלא וציושצים צו סדר המקראות צס' זו צדרך נכוני, ולפנינו צפסוה וצא אהרן ידוצר עוד וזה:

שאלות

1. קרא את כל הקטע וצא מה מונה או מונה כאן בסדר הכתובים.
2. פרשנו מחלק את צבודת אהרן ליום הכיפור ולכל ימות השנה, איך וצמה?
3. נכות זאת ניתנה רק לאהרן ולא ליושיו התפקיד, אמה?
4. כמה טבילות וקידושין צעה אהרן לצמות הכהנים הצדולאים אחריו?

* * *

פרק טז פסוק ל': לפני ה' תטהרו. (שם) (ל)

לפי חשבון הלוח שאנו נוהגים, לא יחול יוהכ"פ אלא בימים ב', ד', ה', ז'. והנה אופיים של אלה הימים קבוע משישת ימי בראשית, שלא נבראו בהן דברים המקבלים טומאה, באותה שינונו במסכת כלים פ"ז משנה י"ד: "ויש במה שנברא ביום הראשון טומאה, ביום שני אין בו טומאה, בשלישי יש בו טומאה, ברביעי ובחמישי אין בהם טומאה וכו'". ויותר מסוגלים הם אלה הימים הזכים לקבל טהרת יוב הכפורים, לטהר את ישראל מכל הטאותיהם לפני ה'.

שאלות

1. איך מוצא כרשננו קשר - ולא כראי - בין הפסוק לבין הרציון האובח בדבריו?
2. בצצט מהו אותו רציון?
3. תן דוגמא מה מקבל טומאה.

* * *

ג. מלאכת מחשבת

פרק יז פסוק ה': רמען אשר יביאו בני ישראל את זבחייהם וכו' : וזבח זבחי שלמים לה' אותם : אמור

אמרנו שלא ניתנו הקרבנות לישראל אלא להחיר להם מה שהורגלו עד הנה בין האומות להקריב לאלוהיהם, והיה הדבר קשה לאסור להם הדבר לגמרי כדברי הרב המורה. אמנם ישרים דרכי ה' ואף הדבר המזוה לעשות סייג או לאסור איסור לא דבר רק הוא ויש בו דבר סתר ותועלת ממושכה. כן הקרבנות לע"פ שהותרו ללורך שלא יזנו להקריב אל הצעלים תחת כל גבעה ועץ רענן ויקדשו עלמם במותר להם לזבח לה'. מ"מ גם ילא מהם תועלת להפעל מהם הזבח וישוב אל ה' וירחמנו ברחמיו המונה לנגד עיניו זבחת שורו ושיו נידחים על המזבח, מה שהיה חייב הצעל על חטאתו אשר חטא. וכאלו יתן חלב ודם הזבח תמורת חלב ודם המקריב להיות לרצון לפני ה' לכפר על חטאת נפשו. על כן פירש הכתוב בזה הטעם בקרבנות זאלמו שיביאו בני ישראל את זבחייהם שהיו נהוגים לזבח אל השעירים על פני השדה אל פתח אהל מועד וזה הגדר. ועוד התועלת וזבחן זבחי שלמים לה' אותם. ירלה המקריבים מבני ישראל יבחי זבחי שלמים עלמם ירמה בשניהם כאלו יבחי איתם ירמה המקריבים עלמם זבחן נפשו על גבי המזבח לכפרת פשעיהם :

שאלות

1. אינה קושי לפני או סנוני בפסוקים מאפשר לפרשנו להביא כאן את רציונותיו?
2. כרשננו מוצא את דברי הרמב"ם בטעמי הקרבנות, התוכל להרחיב ולהסביר?
3. כרשננו קובע כי מצטרף לזבח יש גם "דבר סתר ותועלת ממושכה" - מהו?
4. "ירמה בציניהם כאילו זבחו המקריבים עצמם" - לאילו מטרה?

* * *

ד. ספורנו

פרק יז פסוק יג':

(יג) כי יצוד ציד⁴⁰. בהיות מקום הציד על הרב שומם, ומוכן להמצא שם שדים, כְּאָמְרוּ "וְשָׁכְנוּ שָׁם בְּנוֹת יַעֲנָה, וישעירים ירקדו שם" (ישעיהו יג, כא), אָסַר לְהַנִּיחַ שָׁם דָּם מְגֵלָה⁴¹, וְצִנְה לְכַסּוֹתוֹ בְּעֶפֶר לְהַסִּיר הַכֶּנֶת הַמְּצָא הַשָּׂדִים שָׁם⁴². וְאָמַר -

42. הרי

סמיכות הפרשיות מכארת. בזה סטה רבינו מטעמו של בעל ספר החינוך (כי גם בזה נקנה קצת אכזריות בנפשנו, לאכול הבשר והנפש נשפך לפנינו) כאשר החינוך נאלץ לתרץ שאין מצות כיסוי הרם בבחמה בגלל צורך הקרבנות, ואז בילא פלוגי מקדשים לחולין, ואילו אצל עופות (שיש מהם קרבנות) ילדבר מועט לא תחוש התורה לעולם. שיטת רבינו מעוגנת בדברי הרמב"ן לרברים יב, כב שאמנם אסר במדבר כל שחיטה על פני השדה (גם חולין הובאו כשלמים במשכן לשיטת ר' ישמעאל) מטעם "שעירים ירקדו שם". אבל כאשר הותר בשר תאווה בארץ ישראל התיר היראות דם אצל בהמת חולין, והשאיר בעינו איסור היראות דם בחיה ועוף שעוד נוהגים לצוד אותם בשדה וכיור, ולשוחטם שם.

40. רבינו כדרכו מבאר את הקשר העניני ולפעמים הסיבתי בין המצוות השונות הבאות בזו אחר זו. כאן מתבקש הפירוש כאשר שוב בפסוק יד חוזרים אל איסור אכילת דם אחרי שעסקנו בו בפסוק יב. הרי שדין כיסוי הדם קשור באיסור אכילת דם. 41. מעין גזירה דאורייתא, ואף יותר מזה, כי דם מגולה בודאי יביא לידי הימצאותם של שדים.

שאלות

1. למה יש לקשר מצוה זו לצ"י דוקא?
2. מי ומה הם "השעירים"?
3. מה יביא דם מאלפה?
4. למה מצוה זו חלה רק על חיה וצוף דוקא?

* * *

